

INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILAR TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISH

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Qurbonova Gulhayo

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakultiteti, 3BT-S-21guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17337334>

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqilgan. Ta'lim jarayonida interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning tanqidiy, kreativ va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, innovatsion pedagogik yondashuvlarning o'quvchilarning bilim olish jarayonidagi samaradorlik va motivatsiyaga ta'siri muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: innovatsion yondashuv, tafakkur, kreativlik, tanqidiy fikrlash, interfaol metod, loyiha asosida o'qitish, STEAM, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, boshlang'ich ta'lim, mustaqil fikrlash.

Abstract: This article examines the development of students' thinking in primary education through an innovative approach. The study analyzes opportunities to develop students' critical, creative, and independent thinking skills using interactive methods, project-based learning, the STEAM approach, and information and communication technologies. The impact of innovative pedagogical approaches on learning efficiency and student motivation is also discussed.

Keywords: innovative approach, thinking, creativity, critical thinking, interactive method, project-based learning, STEAM, information and communication technologies, primary education, independent thinking.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы развития мышления учащихся начальной школы на основе инновационного подхода. Анализируются возможности формирования критического, креативного и самостоятельного мышления учащихся с использованием интерактивных методов, проектного обучения, STEAM-подхода и информационно-коммуникационных технологий. Также обсуждается влияние инновационных педагогических подходов на эффективность обучения и мотивацию учащихся.

Ключевые слова: инновационный подход, мышление, креативность, критическое мышление, интерактивный метод, проектное обучение, STEAM, информационно-коммуникационные технологии, начальное образование, самостоятельное мышление.

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Global va raqamli transformatsiya sharoitida o'quvchilardan nafaqat bilim olish, balki o'z bilimini mustaqil ravishda tahlil qilish, muammolarni hal qilish va kreativ yondashuvni qo'llash talab etiladi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim bosqichi — o'quvchilarda tanqidiy, kreativ va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish uchun muhim poydevor sifatida e'tiborga loyiqdir. Innovatsion pedagogik yondashuvlar o'quvchilarning

tafakkurini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, STEAM yondashuvi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida dars jarayoni faollashadi, o'quvchilar o'z bilimini amaliyotga tatbiq etishga o'rgatiladi, shuningdek, ularning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlantiriladi. Shu nuqtai nazardan, innovatsion yondashuv asosida o'quvchilar tafakkurini rivojlantirish masalalarini o'rganish va amaliyotga tatbiq etish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va o'quvchilarni zamonaviy hayotga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion yondashuv — bu ta'lim jarayonida yangi pedagogik texnologiyalar, metodlar va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim, ko'nikma va tafakkurini rivojlantirishni nazarda tutadi. Boshlang'ich ta'limda bu yondashuv o'quvchilarning faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga yo'naltirish va dars jarayonini qiziqarli va samarali qilishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar nafaqat bilim olishadi, balki o'z fikrini mustaqil bayon qilish, muammolarni hal etish va yaratish jarayonida faol ishtirok etish ko'nikmalarini shakllantiradilar. Bu esa ularning tanqidiy va kreativ tafakkurini rivojlantirishga yordam beradi. Interfaol metodlar — bu o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirokini ta'minlovchi pedagogik texnologiyalar majmui. Ularga quyidagilar kiradi: Aqliy hujum (Brainstorming) – o'quvchilarning turli fikrlarini tezkor tarzda yig'ish va tahlil qilish orqali muammoga yechim topish. Rol o'yinlari – o'quvchilarni turli vaziyatlarda muayyan rollarni bajarishga jalb qilish orqali ijodiy fikrlashni rivojlantirish. Diskussiya va bahslar – o'quvchilarning fikr almashishi, argumentlash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish. Vizual diagrammalar va klasterlar – ma'lumotlarni tizimlashtirish va mantiqiy fikrlashni rivojlantirishda samarali vosita. Interfaol metodlar o'quvchilarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi va ularning tafakkurini kengaytiradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonini raqamlashtirish, o'quvchilarning mustaqil ishlashini ta'minlash va o'quv materiallarini vizual tarzda taqdim etish imkonini beradi. Boshlang'ich ta'limda: Multimedia darsliklar yordamida mavzularni yanada tushunarli va qiziqarli qilish. Onlayn viktorina va testlar orqali bilimlarni mustahkamlash va o'quvchilar motivatsiyasini oshirish. Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar orqali amaliy ko'nikmalarni shakllantirish mumkin. Loyiha asosida o'qitish — o'quvchilarni muayyan mavzu bo'yicha kichik loyiha yaratishga jalb qiladi. Bu metod tafakkurni rivojlantiradi, mas'uliyat hissini oshiradi va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. STEAM yondashuvi (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) fanlararo integratsiyani ta'minlab, o'quvchilarda tizimli fikrlash va kreativ yondashuvni rivojlantiradi. Masalan, matematika va san'atni birlashtirib loyiha yaratish, yoki texnologiya va muhandislik bo'yicha kichik eksperimentlar o'tkazish orqali o'quvchilarning tafakkuri kengayadi. Innovatsion yondashuv yordamida o'quvchilarda quyidagi ko'nikmalar rivojlantiriladi: Kreativ fikrlash — muammolarga yangi, original yechimlar topish. Tanqidiy fikrlash — ma'lumotlarni tahlil qilish, qarorlar qabul qilish va natijalarni baholash. Mustaqil fikrlash — o'quvchining o'z qarorini asoslash va amalga oshirish. Hamkorlikda ishlash — guruh ishlari orqali fikr almashish va birgalikda yechim topish. Innovatsion yondashuvning afzalliklari quyidagi jihatlarida nomoyon bo'ladi: Dars jarayoni qiziqarli va samarali bo'ladi, o'quvchilar mustaqil va ijodiy fikrlashga o'rgatiladi, bilimlarni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalari rivojlantiriladi, o'quvchilar motivatsiyasi oshadi va o'rganishga qiziqish uyg'onadi va kompetensiyalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion yondashuv asosida o'quvchilar tafakkurini rivojlantirish boshlang'ich ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish va STEAM yondashuvi o'quvchilarning tanqidiy, kreativ va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Innovatsion yondashuv yordamida o'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etadi, o'z bilimini amaliyotga tatbiq etishga o'rganadi va o'z fikrini mustaqil asoslash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, bu yondashuv o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ularni ijodiy izlanishlarga undaydi va zamonaviy jamiyat talablariga javob beradigan shaxslar sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Azizxo'jayeva, N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPJ, 2020.
2. To'raqulov, X. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Ziyayeva, D. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
4. Meliyeva, D. O. (2025). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI. *Inter education & global study*, (2), 320-328.
5. Мелиева, Д. (2024). Boshlang 'ich sinf o 'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 1106-1108.
6. Mavlonova, R., Azizxo'jayeva, N.N. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
7. Polat, E.S. *Novye pedagogicheskie i informatsionnye texnologii v sisteme obrazovaniya*. – Moskva: Akademiya, 2016.
8. Prensky, M. *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. – London: SAGE Publications, 2010.
9. Trilling, B., Fadel, Ch. *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. – San Francisco: Jossey-Bass, 2009.
10. Fullan, M. *The New Meaning of Educational Change*. – New York: Teachers College Press, 2015.